

علت افزایش تعداد امامزادگان بعد از انقلاب

معاون فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه تشریح کرد:

معاون فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه تشریح کرد:

علت افزایش تعداد امامزادگان بعد از انقلاب

به گزارش قدس آنلاین به نقل از ماهنامه بین المللی زائر، تعداد و چگونگی حضور امامزادگان در ایران، بازسازی امامزاده ها، برنامه های فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه و گسترش وقف از جمله پرسش مطرح شده در این گفت و گو است که حجت الاسلام والمسلمین احمد شرفخانی، معاون فرهنگی سازمان اوقاف و امور خیریه بدان پاسخ داده است

* پرسش: امامزادگان در ایران اسلامی از جایگاه والائی در بین مردم برخوردارند، به نحوی که تاریخ بیانگر این اعتقاد و احترام به فرزندان و نوادگان ائمه اطهار(ع) است لطفاً از چگونگی نحوه ورود فرزندان اهل بیت(ع) به و تأثیرگذاری آنان بر مردم ایران توضیح دهید؟

* پاسخ: یکی از نعمت های الهی به ایران اسلامی حضور امامزادگان واجب التعظیم است، امامزادگانی که در دوره های گوناگون تاریخی بخصوص در زمان حکمرانی ظالمانه خاندان اموی و عباسی به دلیل رفتارهای خصمانه ای که با اهل بیت(ع) و خاندانشان داشته اند با هجرت به ایران از ظلم و ستم حکومت های فاسق دوری کرده اند. برخی نیز که از فرزندان امام موسی بن جعفر(ع) به شمار می روند با هجرت امام رضا(ع) به ایران و دعوت امام هشتم(ع) از برادران، خواهران و بخشی از خاندان خود که آن ها را به منظور تبلیغ و گسترش تفکر شیعی و ولایی به ایران دعوت کردند، وارد ایران شده بودند. حضور امامزادگان و فرزندان آن ها در سراسر ایران منشأ ایجاد حکومت های شیعی و علوی شده که بی گمان گستردگی حضور امامزادگان در جای جای ایران از عشق، علاقه و ارادت مردم نسبت به اهل بیت و خاندان اهل بیت(ع) حکایت دارد. میهمان نوازی ایرانیان از فرزندان و نوادگان ائمه اطهار(ع) نشانه توجه مردم به معارف اسلامی بوده است، زیرا یکی از دلایل و فلسفه اصلی حضور امامزادگان در ایران تبلیغ، ترویج و نشر معارف اهل بیت و قرآن است.

فرزندان و نوادگان ائمه(ع) با توجه به ظرفیت فطری و علاقه مندی مردم به قرآن و عترت در پی ایجاد حکومت های شیعی و اسلامی در ایران بوده اند که با ترویج و تبلیغ آیین تشیع شاهد دینمداری و علاقه مندی به ائمه اطهار(ع) در بین آحاد مختلف جامعه هستیم.

نوادگان و فرزندان ائمه اطهار (ع) با حضور در هر منطقه ای، مردمان آن منطقه را دیندار و عاشق قرآن و اهل بیت(ع) کرده و با سیره قرآنی و رفتارهای اسلامی خود موجب ترویج فرهنگ اهل بیت (ع) در میان مردم ایران بوده اند. حضور امامزادگان در بسیاری از مناطق موجب شده فرقه های انحرافی در بین مردم مناطق یاد شده جایگاهی نداشته باشند. توجه مردم به بقاع متبرکه و اماکن متبرکه ای که قبور مطهر امامزادگان در آن قرار دارد، به دلیل عشق و علاقه و ادای دین خود به جایگاه والای آنان و تکریم و بزرگداشت این امامزادگان است.

* پرسش: بفرمایید چه شمار امامزاده در کشور شناسایی شده و آیا همه امامزادگان مدفون در ایران فرزندان بلا واسطه ائمه(ع) به شمار می روند؟

* پاسخ: در کشور حدود هشت هزار و پنجاه و یک بقعه امامزاده وجود دارد. برخی از این امامزادگان بلاواسطه از فرزندان امام معصوم به شمار می روند، همچون حضرت فاطمه معصومه(س)، موسی مبرقع درقم، احمد بن موسی الکاظم(ع) در شیراز حسین بن موسی الکاظم(ع) در طبس و امامزاده صالح در تهران و بخشی از امامزادگان که با واسطه به امام معصوم منسوب می شوند مثلاً یا نوه امام یا نتیجه امام به شمار می روند و منتسب به امام هستند. اگر در بسیاری از بقاع نوشته می شود که این امامزاده از فرزندان امام موسی بن جعفر(ع) است متأسفانه غلط مشهوری است که در جامعه رایج شده و مردم به این موضوع

واقف نیستند که برخی از امامزادگان با سه تا چهار واسطه به امام معصوم منتسب می‌شوند و به تعبیری از نوادگان امام به شمار می‌روند. شمار معدودی از فرزندان موسی بن جعفر(ع) که بلاواسطه هستند در ایران حضور دارند، همچنین نکته‌ای که باید بدان توجه شود تنها فرزندان موسی بن جعفر(ع) در ایران حضور ندارند، بلکه شماری از فرزندان امام سجاد و بسیاری از نوادگان اهل بیت عصمت و طهارت از همه ائمه اطهار(ع) در ایران حضور دارند که فرزندان بلافصل آن‌ها معدود هستند و بخشی از این بزرگان نیز از اصحاب ائمه(ع) به شمار رفته که امامزاده نبوده و بعضاً از شخصیت‌ها و مشاهیر دینی و افرادی که مردم به آن‌ها اعتقاد دارند به شمار می‌روند که دارای بقعه هستند، مانند حضرت عبدالعظیم حسنی در شهر ری، شیخ صدوق و علی بن مهزیار در اهواز که از شخصیت‌ها و مشاهیر محسوب می‌شوند.

* پرسش: شناسایی و افزایش امامزادگان پس از انقلاب دستاویزی برای برخی افراد شده و همین امر را وسیله‌ای برای تردید آفرینی در باورهای دینی مردم کرده‌اند، دلیل افزایش آمار چیست و آیا می‌توان گفت این مورد نیز یکی از موارد جنگ نرم دشمن علیه اسلام و فرهنگ قرآنی است؟

* پاسخ: پس از پیروزی انقلاب امامزاده جدیدی اضافه نشده، بلکه تاریخچه امامزادگان نشان می‌دهد آن‌ها قدمت‌های چند صد ساله دارند شماری که از سوی جمهوری اسلامی ایران اعلام شده با آمارهایی که پیش از انقلاب بیان شده تفاوتی ندارد. تفاوت این بوده که بخشی از امامزادگان در منطقه‌ای یا در روستایی قرار دارد که مردم آن روستا بدان اعتقاد داشته و تاریخچه قدیمی آن روستا و بخش به نام آن امامزاده منسوب شده، یعنی نامگذاری روستا به نام آن امامزاده است، اما برای برخی از امامزادگان آمایش سرزمینی صورت نگرفته است، از این رو نیازمند تدوین دایره المعارفی برای این موضوع بودیم تا کار علمی و کارشناسی انجام شود، بنابراین با صراحت می‌توان گفت به هیچ عنوان پس از پیروزی انقلاب امامزاده‌ای اضافه نشده است، بلکه با کار میدانی و تاریخی انجام شده، همه امامزادگان در بانک جامع سامانه سازمان ثبت شده، به نحوی که غبارمعرفی بر آستان مقدس امامزادگان در برخی از مناطق نشسته و این غبار معرفی برداشته شده و در سال‌های اخیر نسبت به این موضوع توجه جدی صورت گرفته است.

شایعه سازی‌هایی که در این خصوص صورت می‌گیرد توسط کسانی مطرح می‌شود که با خاندان اهل بیت(ع) مخالف بوده و در داخل نیز برخی به دلیل ناآگاهی و نداشتن اطلاعات لازم در رابطه با موضوع امامزادگان و شناخت تاریخ بخصوص شناخت علم رجال، مباحثی را مطرح می‌کنند که همسو با معارضان و مخالفان انقلاب و اسلام است که در خارج از کشور و توسط شبکه‌های مختلف ماهواره ای فارسی زبان اداره و هدایت می‌شود.

* پرسش: فکر می‌کنید ریشه این سخنان بی‌پایه و تبلیغات ماهواره‌ای به کجا بر می‌گردد؟

* پاسخ: تعرض‌هایی که نسبت به این امامزادگان صورت می‌گیرد و فیلم‌هایی که علیه امامزادگان ساخته می‌شود از دست‌های پشت پرده و پول‌های کثیف وهابیت حکایت دارد که با ترویج نفرت به امامزادگان از طریق این شبکه‌ها در پی ضربه زدن به اعتقادات مردم هستند. بی‌شک آن‌ها هدفی بالاتر از تخریب وجهه امامزادگان در افکار عمومی را دنبال می‌کنند و درصدد زدودن دین و ایمان مردم و کاهش توجه آن‌ها به توسل، عبادت و جدا کردن مردم از دامان اهل بیت(ع) هستند. بی‌تردید گروه‌های تکفیری ضدیت خود را با اهل بیت(ع) به نمایش گذاشته‌اند و نشان داده‌اند با ورود به هر شهری در اولین اقدام تخریب امامزاده‌ها را در اولویت قرار می‌دهند، چون آنان از حضور امامزاده‌ها و ندای لاله الا الله، عبادت، بندگی و ترویج قرآن و سیره اهل بیت(ع) در آستان مقدس امامزاده می‌هراسند.

بارگاه امامزادگان تجلیگاه مودت و محبت مردم نسبت به خاندان اهل بیت(ع) است، از این رو فرقه‌های انحرافی و ضاله بویژه وهابیت نسبت به تخریب مباحث اعتقادی در تلاش هستند، بنابراین حضور مردم در امامزاده و بقاع متبرک پاسخ عملی، فکری و ایمانی نسبت به اندیشه پوسیده وهابیت است.

* پرسش: بتازگی در شبکه‌های اجتماعی تصاویری پخش می‌شود مثلاً تابلوی «امامزاده در دست تأسیس است» و یا امامزاده هائی با اسامی ایرانی، این تصاویر موجب حساسیت در جامعه شده، به نحوی که این پرسش مطرح می‌شود امامزاده در دست تأسیس به چه معناست، این مسئله چگونه توجیه می‌شود؟

- متأسفانه برخی با نادانی و جهالت بازیچه شبکه‌های اجتماعی، کشورهای غربی و فرقه‌های ضاله ای شده‌اند که از دلارهای کثیف وهابی و صهیونیستی تأمین می‌شوند. بی‌شک امامزاده جدیدی تأسیس نمی‌شود، بلکه ممکن است بنای امامزاده به دلیل قدیمی بودن به توسعه و فعالیت‌های عمرانی نیاز داشته و تابلویی با این مضمون (در دست تأسیس) نوشته شده، اما اینکه قبر جدید یا فرد جدیدی دفن شود دروغ بزرگی برای تخریب عقائد مردم است. حتی فعالیت‌های عمرانی و ساختمانی و تعمیر امامزاده‌ها نیز به وسیله مردم انجام می‌شود و مدیریت آستان مقدس امامزادگان به صورت مردمی اداره می‌شود.

سازمان اوقاف و امور خیریه مسئول برنامه ریزی، نظارت، ارزیابی، ساماندهی، هدایت و راهبری و سیاستگذاری است، یعنی به

هیچ عنوان مدیریت مستقیم با سازمان اوقاف نیست، بلکه با استفاده از ظرفیت‌های مردمی و هیئت امانا انجام می‌شود. عکس‌ها و تصاویری که در شبکه‌های اجتماعی نشان داده می‌شود، فقط آن تابلو را نشان می‌دهد، در حالی که اگر آن طرف‌تر نمایش داده شود، مشخص می‌شود ساختمان امامزاده قدیمی و نیازمند نوسازی بوده است. برخی از تابلوهایی که در شبکه‌های اجتماعی منعکس می‌شود نیز با فتوشاپ دستکاری شده و مشخص است که این تابلوها وجود خارجی ندارد، همچنین اسامی که برای امامزادگان عنوان می‌شود اسم امامزاده نیست، بلکه اسم منطقه است که محلی‌ها امامزاده را با نام آن منطقه عنوان می‌کنند، مانند امامزاده علی اکبر چیدر. اگر کسی اهل تهران نباشد، ممکن است گمان کند چیدر اسم امامزاده است، در حالی که یکی از محلات شهر تهران است.

شجره نامه و نسب امامزاده بر روی سنگ مزارش نوشته شده، اما آن چیزی که از قدیم در بین مردم و عرف رایج بوده نامگذاری امامزادگان به نام محل تدفینشان بوده است.

* پرسش: در خصوص نذرها و درآمدهایی که امامزادگان دارند و شیوه مصرف آن‌ها هم توضیح دهید.

درآمد زائی امامزادگان یکی از شبهه‌هایی است که متأسفانه در بین جامعه رواج داده شده و در این رابطه باید گفت دولت و سازمان اوقاف بودجه‌ای به ساخت و ساز امامزادگان اختصاص نداده و همه بازسازی‌ها و نوسازی‌ها با مشارکت مردمی انجام می‌شود. تمامی نذرهای مردم برای فعالیت‌های فرهنگی و مذهبی امامزاده مصرف می‌شود. بی شک عنایت و کرامات امامزادگان به توجه حداکثری مردم به بازسازی، نوسازی و خدمتگزاری به فرزندان ائمه اطهار(ع) منجر شده است. اگر در اطراف کویرکاشان در آران و بیدگل که چیزی غیر از کویر برای مردم ندارد امامزاده‌ای چون آقا علی عباس(ع) مورد توجه مردم قرار می‌گیرد، به دلیل کراماتی است که مردم از این امامزاده دیده و در طول تاریخ با آن زندگی کرده‌اند. حتی اگر امامزاده‌ای شجره نامه نداشته باشد به دلیل اعتقادات مردمی و معجزات و کرامات می‌توان گفت موارد اعتقادی بهترین سند تاریخی، دینی و شرعی است.

* پرسش: عمده‌ترین فعالیت‌های سازمان اوقاف برای گسترش فرهنگ قرآنی و دینی در بقاع متبرکه چیست؟

- سازمان اوقاف و امور خیریه سندی را با عنوان «سند چشم انداز فرهنگی آستان مقدس امامزادگان در افق 1404» با اهداف و سیاست‌های راهبردی تدوین نموده تا در راستای این سند بتواند امامزادگان را به قطب فرهنگی کشور تبدیل نماید. یکی از دلائل تدوین این سند، اهتمام به رهنمودهای مقام معظم رهبری است که بر قطب فرهنگی شدن امامزادگان تأکید نموده‌اند، زیرا فلسفه وجود آستان‌های مقدس امامزادگان ترویج فرهنگ قرآن و عترت و آدابی مبتنی بر آداب اسلامی است، پس مادر امامزادگان هدف اصلی اهل بیت(ع) را که ترویج فرهنگ قرآنی است دنبال می‌کنیم.

در این سند چشم انداز، سرفصل‌هایی برای چگونگی تبدیل شدن امامزادگان به قطب فرهنگی کشور ترسیم شده اعم از اینکه این مراکز به عنوان قطب فرهنگی باید گسترش دهنده و تعمیق دهنده بصیرت و معرفت دینی و فضائل اخلاقی باشند، همچنین مرکز تجمع و ارتباط نیروهای فرهنگی و انقلابی بوده تا فضای مناسب، آرام بخش و سرشار از معنویت براساس مبانی قرآن و عترت فراهم شود. ترویج و تبلیغ فعالیت‌های قرآنی و عترت و الگو بودن به نحوی که فاخرترین برنامه‌ها را ارائه دهند، از جمله مواردی است که در سند چشم انداز مورد توجه قرار گرفته است.

برنامه‌های سخت افزاری و

نرم افزاری مورد توجه در این برنامه عبارت است از تشویق و ترغیب مردم به توسعه و عمران بارگاه امامزادگان که زیر ساخت‌های مورد نظر براساس نیازهای فرهنگی منطقه که در بخش زیارتی، فعالیت‌های فرهنگی و قرآنی فراهم شود. بر همین اساس طرح جامعی در خصوص برنامه‌های نرم افزاری در بقاع متبرکه براساس ظرفیت و موقعیت جغرافیایی هر امامزاده و نسبت به زیر ساخت‌های آن امامزاده تدوین شد، به نحوی که ممکن است برای یک آستان در سال 120 برنامه اجراء شود و برای امامزاده دیگری 20 برنامه تدوین شده باشد تا بر اساس ظرفیت و موقعیت جغرافیایی هر منطقه بتوان به تحقق قطب فرهنگی شدن نزدیک شد. توسعه و گسترش فعالیت‌های قرآنی در قالب مسابقات تلاوت و حفظ قرآن، توسعه نمایشگاه‌های محصولات قرآنی و فرهنگی، گسترش آموزش‌های علوم و معارف قرآنی متشکل از نیروهای متعهد افتخاری و مردم نهاد از مجموعه برنامه‌های سازمان اوقاف است که در 2700 مرکز قرآنی در بقاع متبرکه فعال هستند.

* پرسش: سازمان اوقاف برای گسترش فرهنگ وقف و آگاهی مردم از احکام وقف در سراسر کشور چه تمهیداتی اندیشیده است ؟

- بدون شک بیشتر مردم ایران به موضوع وقف اهمیت داده و بدان معتقد هستند، از این رو می‌توان گفت وقف با مردم احیاء شده است.

با نگاهی به پیشینه وقف در ایران و توجه عموم به آن نشان می‌دهد مردم برای وقف کردن در بعضی از شهرها از هم پیشی می‌گرفتند تا زمینی را وقف کنند. متأسفانه در دوره پهلوی پدر و پسر بزرگ‌ترین ظلم را در حق وقف انجام دادند، آن‌ها با اذعان به این مسئله که وقف پشتوانه مهمی برای مباحث دینی، اعتقادی و مذهبی مردم است و وقف به گسترش ارزش‌های اسلامی، زیر ساخت‌های مذهبی و اقتصاد اسلامی کمک می‌کند، با آن مبارزه کرده و با اصلاحات ارضی و واگذاری زمین‌های وقفی به مردم بزرگ‌ترین ظلم را در حق وقف انجام دادند. با پیروزی انقلاب، امام(ره) در پی فتوای شجاعانه‌ای فرمودند باید موقوفات به

وقفیات خود برگردد و اگر افرادی سند گرفتند باید باطل شود و به وقفیات خود برگردد، بنابراین در مجموعه وقف اتفاقات خوبی افتاده و احیای موقوفات و بهره‌وری موقوفات در دستور کار اوقاف قرار گرفت.

در دوره مدیریتی جدید شاهد اتفاقات خوبی در مجموعه سازمان اوقاف بوده ایم. نوشتن طرح جامع ترویج و تبلیغ فرهنگ وقف که با نگاه نهادینه سازی فرهنگ وقف دنبال می‌شود نتیجه بسیار مثبتی داشته، به نحوی که با توجه به آمارها می‌توان به این موضوع واقف شد. از اول انقلاب تا سال 1389، در کشور 6336 وقف جدید اتفاق افتاده، در حالی که از سال 1390 تا آذر ماه سال جاری 968 وقف جدید ثبت شده است.

یکی از موضوعات مهمی که در بحث وقف با توجه به اینکه مردم در سراسر کشور روزانه با آن سر و کار دارند، مطرح است مساجد، حسینیه‌ها و موقوفه هستند.

بیش از 173 هزار موقوفه در کشور وجود دارد که بیش از یک میلیون و چهارصد هزار رقبه را شامل می‌شود که بخشی از آن رقباتی اعم از تجاری، مسکونی، کشاورزی و صنعتی است که در اختیار مردم قرار داده شده، به نحوی که مردم مستأجران آن هستند. بنابراین با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از مردم با وقف سر و کار دارند، نیازمند گسترش احکام وقف در جامعه هستیم، از این رو با چاپ و رونمائی از کتابی برای آگاهی بخشی احکام وقف در این راه فعالیت هائی با حضور مراجع عظام صورت گرفته است، همچنین برای تبلیغ این مسئله از ظرفیت مبلغان حوزه‌های علمیه استفاده شده، به نحوی که سالانه 12 هزار مبلغ به سراسر کشور اعزام می‌شوند تا در کنار تبلیغ و ترویج فرهنگ قرآنی مردم را با اهمیت موضوع وقف آشنا کنند.

برای رسیدن به نقطه مطلوب فاصله داریم و نیازمند یک همت و نهضت عمومی نسبت به فرهنگ‌سازی وقف هستیم. این نهضت عمومی برای فرهنگ‌سازی و نهادینه سازی وقف فقط به تنهائی و از طریق سازمان اوقاف اتفاق نمی‌افتد، بلکه لازم است رسانه‌ها در کنار نهاد وقف قرار گرفته و با استفاده از ابزار هنر و مجموعه ساختارهای نظام در عرصه فرهنگ و هنر به این موضوع کمک نمایند. مجموعه‌های آموزشی مانند آموزش و پرورش، آموزش عالی و حوزه‌های علمیه باید در کنار نهاد وقف قرار بگیرند. با احیاء شدن موقوفات آسیب‌های اجتماعی به حداقل می‌رسد و با تحقق عدالت اجتماعی، فاصله‌های طبقاتی از بین می‌رود.